

Sygnatura akt II Cz 54/16

POSTANOWIENIE

K., dnia 9 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu Wydział II Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO. Wojciech Vogt

po rozpoznaniu w dniu 2015 r. w Kaliszu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Syndyka Masy Upadłości Centrum (...) Spółka z o.o. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w S.

przeciwko pozwanemu R. W.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego

od postanowienia Sądu Rejonowego w Kaliszu z dnia 29 grudnia 2015 r. , sygn.. akt I C 1274/15

postanawia:

oddalić zażalenie

Wojciech Vogt

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Kaliszu oddalił wniosek pozwanego o zwolnienie go od kosztów sądowych i o ustanowienie dla niego adwokata z urzędu. Ustalił, że zgodnie ze złożonym oświadczeniem pozwany jest współwłaścicielem mieszkania własnościowego o pow. 47,87 m² jest też właścicielem samochodu osobowego wartości 14.000 zł. Utrzymuje się z emerytury w kwocie 3.432 zł. Jego żona, z którą pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, jest także emerytką i wysokość jej świadczenia wynosi kwotę 1.515 zł. Powód (i jego żona) ponoszą opłaty miesięczne na mieszkanie: media – 430, czynsz – 483. Do tego dochodzą koszty związane z utrzymaniem samochodu (300 zł), ubezpieczeniem (majątkowym i na życie ok.320 zł). Nadto powoda obciążają raty spłaty kredytu w wysokości 470 zł, a także wydatki związane w leczeniem. Może więc bez uszczerbku dla utrzymania siebie i rodziny ponieść koszty sądowe i ustanowić pełnomocnika z wyboru, ponadto pełnomocnik z urzędu nie jest mu potrzebny.

Zażalenie od tego rozstrzygnięcia złożył pozwany kwestionując ustalenia Sądu i wskazując, że jego stałe zobowiązania finansowe nie pozwalają mu na pokrycie kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z wyboru.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 z późn. zm.) strona dokonująca czynności procesowej, od której należy pobrać opłatę sądową, co do zasady obowiązana jest ponieść te koszty, gdyż sprawy cywilne są prowadzone na koszt stron.

W sytuacjach wyjątkowych, a w stosunku do osób fizycznych, taką sytuację wyjątkową opisuje art. 102 ust. 1 cytowanej ustawy, może się ona ubiegać o zwolnienie od kosztów sądowych.

Instytucja zwolnienia od kosztów sądowych ma charakter wyjątkowy. Nie bez znaczenia jest fakt, iż w razie przegrania sporu przez osobę zwolnioną od kosztów sądowych - następuje to na koszt Skarbu Państwa, a więc wszystkich podatników. Opłaty sądowe stanowią rodzaj danin publicznych. Zwolnienia od ponoszenia tego rodzaju danin stanowi odstępstwo od konstytucyjnego obowiązku ich powszechnego i równego ponoszenia, wynikającego z art. 84 Konstytucji RP. Dlatego też zwolnienia mogą być stosowane w sytuacjach wyjątkowych, gdy istnieją uzasadnione powody do przerzucenia ciężaru dotyczącego danej osoby na współobywateli. Z ich bowiem środków pochodzą dochody budżetu państwa, z których pokrywa się koszty postępowania sądowego w razie zwolnienia skarżącego z obowiązku ich ponoszenia (por. postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10 stycznia 2005 r., FZ 478/04, LEX nr 393645 oraz z dnia 31 lipca 2008 r., II FZ 297/08, LEX nr 493855).

W swoim orzecznictwie Sąd Najwyższy wyraził również pogląd, iż instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi w istocie pomoc państwa dla osób najuboższych, które bez drastycznego ograniczenia bieżących kosztów związanych z ich egzystencją nie są w stanie ponieść kosztów sądowych. Chodzi zatem o sytuacje, w których strona nie tylko wykaże, że nie posiada bieżących dochodów, czy też jakichkolwiek oszczędności na pokrycie ewentualnych kosztów związanych z toczącym się postępowaniem sądowym, ale również nie jest w stanie w żaden sposób takich środków zdobyć w oparciu o majątek, którego jest właścicielem. Ubiegający się o taką pomoc winien w każdym przypadku poczynić oszczędności we własnych wydatkach do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1984 r., II CZ 104/84).

Dla wydatków związanych z prowadzeniem procesu strona powinna znaleźć pokrycie w swych dochodach przez odpowiednie ograniczenie innych wydatków nie będących niezbędnymi do utrzymania (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 1980 r., I CZ 99/80).

Wskazać również należy, że instytucja zwolnienia od kosztów nie służy utrzymaniu dotychczasowego poziomu życia, skoro granicą określoną w art. 102 u.k.s.c. jest utrzymanie konieczne wnioskującego i jego rodziny, lecz ma uczynić realną drogę sądową, na skutek indywidualizacji opłaty sądowej.

W związku z powyższym należy podkreślić, że wnioskodawca wnosi o zwolnienie go od kosztów sądowych dlatego, że zaciągnął zobowiązania kredytowe, które utrudniają mu uzyskanie środków na opłacenie kosztów.

Te zobowiązania wynoszą – zgodnie z oświadczeniem wnioskodawcy - kwotę 970 zł miesięcznie. Ponadto wnioskodawca ponosi szereg kosztów, które – mimo, że trudno z nich zrezygnować – nie stanowią kosztów niezbędnych dla koniecznego utrzymania jego i rodziny.

W tej sytuacji nie można uznać, że nie jest on w stanie ponieść kosztów sądowych bez uszczerbku dla utrzymania siebie i rodziny. Do niezbędnych kosztów utrzymania nie można bowiem wliczać konieczności spłaty kredytów zaciągniętych celem osiągnięcia wyższego poziomu konsumpcji. Każdy obywatel ma prawo dążyć do osiągnięcia tego wyższego poziomu ale nie kosztem kredytowania jego wydatków w zakresie kosztów sądowych przez Państwo. Zwolnienie pozwanego od kosztów sądowych – z uwagi na obciążenia kredytowe i inne celowe ale nie konieczne wydatki – byłoby nadużyciem przepisu art. 102 ustawy o kosztach sądowych.

Żaden więc z zarzutów zawartych w zażaleniu nie jest zasadny. Nie może ulegać wątpliwości, że osoby o zamożności wnioskodawcy nie mogą korzystać z pomocy Państwa celem prowadzenia procesu. Instytucja zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienie pomocy prawej z urzędu służy zupełnie innym celom, których widocznie skarżący zupełnie nie rozumie.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd zgodnie z art. 385 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

Wojciech Vogt